

prædikestol i nabokirken Gimsing (s. 2133, 2144), begge tilskrevet den nederlandske mester, Mikkell van Groningens værksted, men savner dog disses frugtkrans. Også de rosetsmykkede bosser genfindes på Gimsingprædikestolen (s. 2144).

Alabastreliefferne (fig. 42–46). De syv relieffer med tilhørende baldakiner, der er oprindelige over hhv. felt nr. 3 og 5 regnet fra nord, har varierende højde og bredde. De to stående figurer, yderst tv. og th. (nr. 1 og 7) måler 43,5×14 cm; reliefferne nr. 2, 3, 5 og 6 måler 36,5–38 cm×25,5 cm, mens midtrelieffet (nr. 4) er 50,5×25,5 cm. De to intakte baldakiner måler 13,5×13 cm ligesom de tilsvarende sekundære over felt nr. 2 og 6.

Fremstillingen af Skt. Katharinas legende følger i hovedtræk Jacobus de Voragine *Legenda Aurea* fra o. 1260.⁵⁶ Fra venstre mod højre ses: 1) (Jf. fig. 42), *Skt. Barbara*. Helgeninden bærer et diadem på sit udlåede hår. Hun er iført en fodlang kjole med smal krave, lukket foran med små spænder; bælte med cirkulært spænde. Herover bærer hun en kappe. I højre hånd holdes martyrpalmen, mens hun i den venstre bærer sit attribut, et tårn. Spidssnude sko stikker frem under kjolesømmen. 2) (Jf. fig. 42), *Skt. Katharina i forhør hos kejser Maxentius og de hedenske filosoffer*. Den kronede helgeninde, der hæver hænderne i en talegestus, står i relieffets midte foran kejseren; denne sidder på en tronstol under en baldakin; på hovedet bærer han en djævl- eller drageprydet krone som tegn på sin ondskab, mens han i højre hånd holder et hævet sværd; venstre ben er lagt over det højre som markering af hans domsmyndighed.⁵⁷ Bag Skt. Katharina står en person, måske en embedsmand, iklædt en dragt, der svarer til kejserens, dog med en flad, plisseret hovedprydelse. I venstre hånd holder han en stav med et nøglevedhæng. I baggrunden står tre gejstligklædte personer, vel de hedenske filosoffer, der disputerer med Skt. Katharina. Alle er iført kåber med skulderslag og bærer tætsluttende huer. Den forreste i venstre side holder en skriftrulle, som han sigende peger på med højre hånd. 3) (Jf. fig. 43), *Skt. Katharina i fængslet*. Som straf for, at hun nægter at afsværge sin kristne tro, kastes helgeninden i fængsel for at lide sultedøden. Fængslet er gengivet som et diminutiv tårn med en firkantet vinduesåbning,

ved hvis sider der tilsyneladende har været fæstnet gitre (af metal?) som antydning af spor herfra. Hun står her med løftede hænder med fremadvendte håndflader i en bedegestus. Under sit fangenskab besøges hun af Kristus, vist med korsstav til højre side, og næres med himmelsk føde, hidbragt af en due, gengivet ved vinduets overkant. Kejserinden og en krigsoverste, Porphyrius, aflægger også besøg og omvendes til kristendom af den fromme kvinde. Begge er vist i venstre side, idet Porphyrius dog er klædt i civil dragt. 4) (Jf. fig. 44), *Skt. Katharinas afstraffelse*. Som led i helgenindens straf pines hun med sav- og naglebesatte hjul, der imidlertid ødelægges af Herrens engle. Skt. Katharina står i relieffets midte, nøgen indtil midjen og igen med hænderne i bedestilling. Hun flankeres af to (af i alt fire) hjul, der drejes af bødlerne, der sammen med to ledsagere tager sig til hovedet som tegn på deres afvæbning. Nederst i relieffet ligger en bøddel, hvis højre arm er afhugget. To straffende engle, bevæbnet med sværd, ses øverst tv. og th. 5) (Jf. fig. 45), *Skt. Katharinas halshugning*. Som kulminationen på helgenindens martyrium halshugges hun. Hun knæler i relieffets forgrund med hovedet på blokken, mens bødlen svinger sit sværd over hende. Til venstre står kejseren med scepter i højre hånd, mens hans ledsager med sin nøglestav ses i døråbningen af fængselsbygningen. 6) (Jf. fig. 46), *Skt. Katharinas begravelse*. Efter sin død føres helgenindens lig til Sinaibjerget af engle, der begraver det med store æresbevisninger. Indsvøbt i ligklæde lægges den kronede kvinde i en sarkofag af en stående engel, sekunderet af fire andre, der dels beder for hende, dels bestænker liget med vievand; den celebrerende engel i midten bærer korsprydet krone og stola, krydset over brystet. 7) (Jf. fig. 46), *Skt. Maria Magdalene*. Rækken afsluttes af den stående helgeninde, iklædt en dragt, der nøje svarer til Skt. Barbaras. Hun holder en salvekrukke i højre hånd og fatter med den venstre om en lok af sit hår, som hun salvede Jesu fødder med. En fordybning øverst på hovedet antyder, at hun oprindeligt har båret en krone eller en anden hovedprydelse.

Alabastrelieffernes stil og ikonografi. Ganske svarende til reliefferne på Borbjergtavlen (s. 1878) repræsenterer disse en uhyre populær eksport-

Fig. 42. Skt. Barbara (nr. 1, s. 2208). Scene fra Skt. Katharinas martyrium: Skt. Katharina i forhør (nr. 2, s. 2208). Detalje af altertavle med nordre sidefløj af den senmiddelalderlige tavle (B) med indsatte alabastrelieffer, o. 1470. Foto Arnold Mikkelsen 2014. – *St. Barbara (no. 1). Scene from the martyrdom of St. Catherine: St. Catherine being interrogated (no. 2). Detail of altarpiece with northern side wing of the Late Medieval altarpiece (B) with inserted alabaster reliefs, c. 1470.*

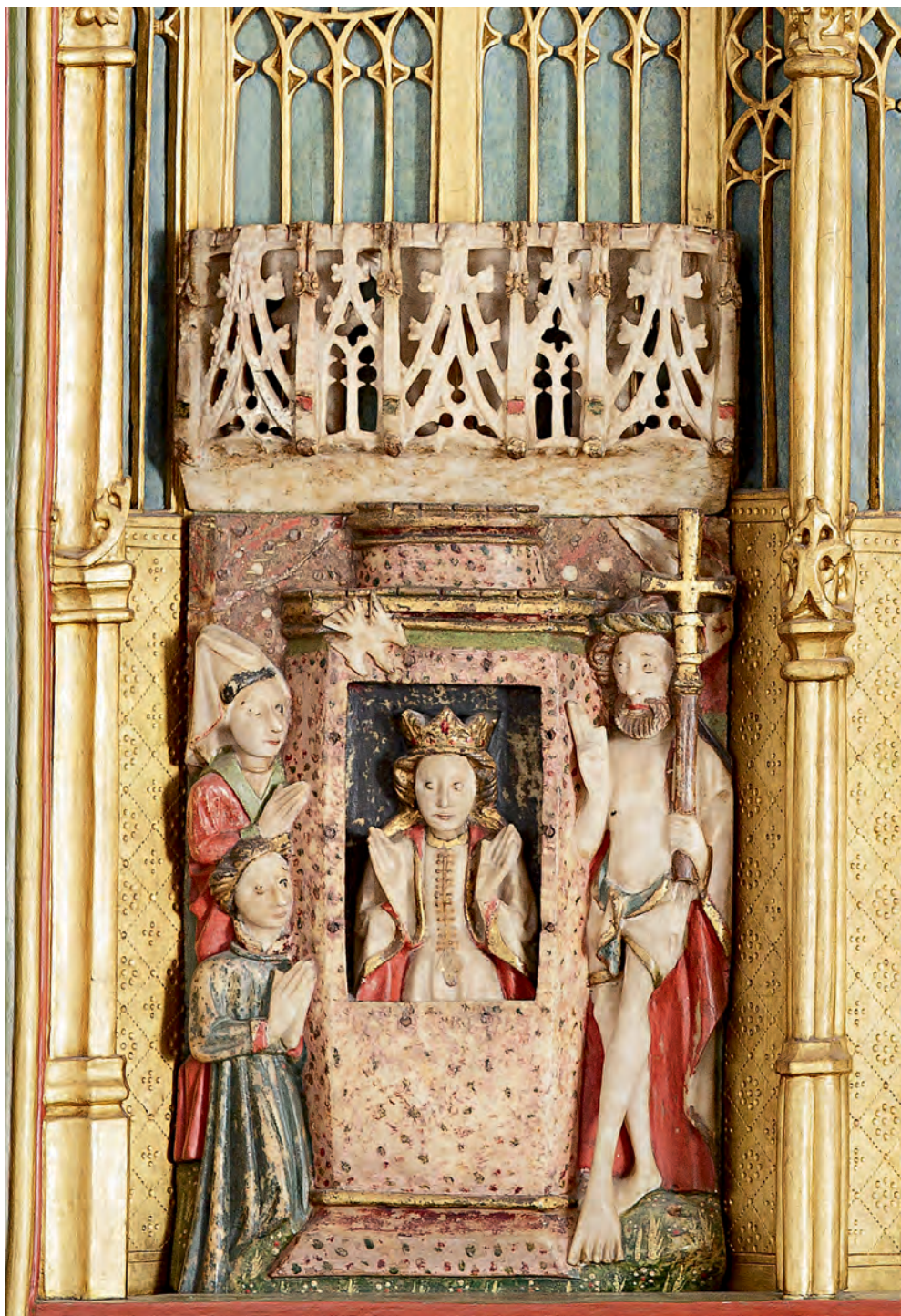

Fig. 43. Scene fra Skt. Katharinas martyrium: Skt. Katharina i fængsel (nr. 3, s. 2208). Detalje af altertavle med midtskabet af den senmiddelalderlige tavle (B) med indsatte alabastrelieffer, o. 1470. Foto Arnold Mikkelsen 2014. – *Scene from the martyrdom of St. Catherine: St. Catherine in prison (no. 3). Detail of altarpiece with central cabinet of the Late Medieval altarpiece (B) with inserted alabaster reliefs, c. 1470.*

Fig. 44. Scene fra Skt. Katharinas martyrium: Skt. Katharinas afstraffelse (nr. 4, s. 2208). Detalje af altertavle med midtskabet af den senmiddelalderlige tavle (B) med indsatte alabastrelieffer, o. 1470. Foto Arnold Mikkelsen 2014. – *Scene from the martyrdom of St. Catherine: St. Catherine's punishment (no. 4). Detail of altarpiece with central cabinet of the Late Medieval altarpiece (B) with inserted alabaster reliefs, c. 1470.*